

JOVAN KRSTITELJ

SADRŽAJ

1. ESEJSKA MUDROST U JOVANOVOM DELOVANJU 1
2. KRŠTENJE NA JORDANU 5
3. JOVANOVSKO KRŠTENJE I HRISTOVSKO KRŠTENJE 9
4. MARKOVO EVANĐELJE. Veličanstvena pojava Krstitelj . . .12
(značaj Jovana Krstitelja u odnosu na Isusa Hrista)
5. Krstitelj kao ponovno utelovljen prorok Ilija 13
6. Ko je, ustvari, Krstitelj? 16
7. Krštenje 18

U knjizi EVANĐELJE, Razmatranja O Novom Zavetu, Emila Bocka, u prevodu Slobodana Velickog, oktobra 1999 godine, data je slika Jovana Krstitelja

1. ESEJSKA MUDROST U JOVANOVOM DELOVANJU

Četiri Evanđelja su kao jedno veliko drvo, koje svoje korenje duboko sputa u carstvo Zemlje, a svoje grane visoko izdiže i širi u visine Neba. U Jovanovom Evanđelju raste drvo u orlovske visine Neba, naviše. Evanđelje po Mateju je koren u Evanđeljima. Ono šalje korene drveta života unutra duboko u majčinsko okrilje istorije čovečanstva. Iz velike prošlosti, pre svega iz Svetog regiona Starog Zaveta, istorije Izraela, stiču se zraci u Matejevom Evanđelju ka zemaljskom životu Hristovom, kao koren nekog drveta prema svom deblu. A to je razumljivo, da, opet ponovo, u Matejevom Evanđelju, po sebi uzev, prva poglavlja nose naročito jasno karakter korena, tako da naša razmatranja o oba prva poglavlja moraju da postanu putovanja kroz istoriju religije pre-hrišćanskog vremena.

Nije u smislu Evanđelja, da se religiozni život i duhovna stremljenja prehrišćanskih vremena jednostavno žigošu kao mračna „paganska“, vremena. Istorija poklonjenju Triju Mudraca (Kraljeva) i isto tako prikaz begstva u Egipat predstavljaju opovrgavanje usko-konfesionalnog načina, da se shvati Hrišćanstvo tako, kao da bi ono moralo da ugleda između predhrišćanskog doba i hrišćanskog jednu

nepremostivu suprotnost. Hristos beše ispunjenje čežnji svih naroda, ostvarenje svih Misterijskih Mudrosti. Dekadentno bi paganstvo samo tad, kad ne beše shvatilo, da je njegovo vreme isteklo, i da će se morati dati mesto nekom Većem.

U prvim poglavljima Matejevog Evanđelja vidi se, kako iz majčiskog tla celokupne istorije čovečanstva - bilo kroz korenje starih proročkih reči, bilo kroz korenje slikovitih podzvuka iz starih Svetih događaja - utiče život u Hristovo drvo unutra. Sad pristupamo 3. i 4. Poglavlju s pitanjem: Kako urasta korenje u stablo?

Mora da se nađemo napolju u sceni, gde Jovan Krstitelj u Jordanu krštava Isusa iz Nazareta. U oba ova lika stoje pred nama obe velike struje čovečanstva, o kojima govoraše prethodno razmatranje. Sve što dolazi iz struja Nazirejaca i Esenjana, skupilo se u Jovanu. Sve što dolazi iz Zaratrustine struje, dolazi zajedno do izraza u liku Isusa iz Nazareta. I oba strujanja korena se sjedinjuju počev od Zemlje, da bi oblikovali posudu, koja može da primi nebeski sadržaj, biće Hristovo. Pogledajmo najpre na Jovana Krstitelja. Njegovo kosmato odelo čini ga srodnim Nazirejcima, Esenjanima, po čemu ga poznaju. Što on govori to je Esenjanska mudrost; ipak je to mudrost onog Esejstva, koje raspoznaje, da je njegova misija istekla i da se jednom novom, Većem, ima da pripremi put i napravi mesto. U njemu govori istinsko Esejstvo: " Posle mene dolazi neko , ko je veći od mene"; „on mora da raste, a ja da se umanjujem“. Esejstvo je imalo zadatak, da u čovečanstvu održi svetlu i živu svest o visokom poreklu, dok ono od Avrama nadalje kroz 42 generacijska stepena napravi napredak, koji ga je uvek vodio iz duhovnog sveta u zemaljski svet na niže. To je ispunjeno. Sad je važno uzdizati se na više: " Pokajte se ! "

Lik Jovana Krstitelja biva u tri prva Evanđelja opisan veoma raznoliko. Najkraće opisivanje daje Marko, tad sledi Matej, potom Luka; a, doduše, saopštava svako sledeće Evanđelje ono, što prethodno kaže i pridodaje pri tom još po nešto. Ali, čovek ne mora da misli, da je najkraće opisivanje i najsiromašnije.

Marko opisuje Jovana Krstitelja kao Anđela, koji izvršava sveštenu funkciju Krštenja. Marko uvodi to, što kaže o Krstitelju, već sa rečima proroka Malahije: " Gle, ja šaljem svoga Anđela pred tobom ".

(Malahija 3.1)

Matej slika to što je predstavljeno od Marka i još preko toga, kako Jovan Krstitelj kao moćni propovednik pokajanja zbog spuštanja ljudske duše na Zemlju, vodi tek kraju kroz slike s potresnim štimungom suda svetu, pričajući o sekiri koja već stoji kod drveta, o lopati na gumnu. Matejevo Evanđelje vodi svuda ponajpre jednom s Neba na Zemlju, kao što su i 42 imena u registru predaka izdanci na zemaljskim lestvicama koje vode s Neba dole na Zemlju. Tako je kod Mateja i Jovan Krstitelj “čovjek”, koji pomaže kroz svoje predigovanje da se završi spuštanje na Zemlju. Matej ne donosi na ovome mestu reči proroka Malahije o Anđelu; ova reč može kod Mateja da bude izgovorena tek u 11. Poglavlju u pogledu Jovana Krstitelja. Od čoveka do Anđela mora da se ide jednim drugim putem. Kod Luke je Jovan izvršilac Krštenja, on je i propovednik pokajanja. Ali on je i još veći. Evanđelje po Luci se postavlja unutra potpuno u proces uspinjanja u postojanju, koje može da sledi posle silaska čovečanstva na zemlju. To vodi od dole prema gore, kao što Matejevo Evanđelje vodi od gore prema dole. Ta, tako je i kod Luke registar generacija nebeska lestvica, koja od Isusa u nazad vodi k Avramu i dalje k Bogu u nazad, tekući u obratnom pravcu, kao spisak generacija Matejevog Evanđelja. Na ovakav način treba da se shvati, šta Luka izlaže o propovedi Jovanovoj iznad onog nadalje, šta Matej i Marko kažu. Na pitanja naroda, carinika i vojnika: “Šta treba da činimo?” odgovara Jovan Krstitelj s poslovičnim uputstvima. Jovan nastupa kao **Hijerofant**, koji se ne zadovoljava time, da završi silazak čovečanstva kroz moćne propovedi o pokajanju, nego kao onaj, koji već neposredno vodi u ponovno uzdizanje i upravlja njim unutra. Rečenice, s kojima Jovan odgovara narodu, carinicima, vojnicima, jesu u dubljem smislu izreke Hijerofanske vrste, kroz koje čovek biva upućivan k jednom ličnom stremljenju visinama duha. Pogledajmo na čoveka Jovana, propovednika u pustinji, kako ga Matej opisuje: “Propovednik u pustinji” znači zapravo “Onaj koji poziva u duševnoj usamljenosti”. Čovečanstvo je došlo na Zemlju, koja je pusta, kao što je pusto mesto usamljenosti u „Ja“ svesti. Tako dugo, dok čovečanstvo beše još u padanju, dakle još ne beše potpuno stiglo na Zemlju, beše ukorenjeno u jedan opšti duhovni element. Tek na Zemlji može da se realno razvija „Ja“. Ono biva iskupljeno po cenu stare povezanosti s duhom. Njegov prvi stadij jeste „Pustinja“,

usamljeništvo. Jovan je heroj razvoja „Ja“, bolnog ja-usamljeništva. On govori bezobzirno o situaciji duše, da bi je kroz to ispunio. Izreka Krstitelja o kamenju i sinovima potseća na božanski razgovor, koji se u grčkome mitu pripisuje Deukalionu i Pirhi, jedinom ljudskom paru, koji je izdržao veliki potop: “ Bacite kosti vaše velike Majke iza vas ! “. Konačno razumeju, da su kosti Majke Zemlje na koje se misli. Oni bacaju kamenje iza sebe, a iz kamenja nastaje novi ljudski rod. - Snage Boga Oca su vodile do kamenja. Samo kroz Sina biva novo čovečanstvo izvedeno iz otvrdnjavanja. Zato pokajte se ! To je esejska mudrost Krstitelja, koja sebe samu oslobađa.

Propoved “ Onog, koji poziva u pustinji“ pretvara se u dve velike slikovite reči iz Misterija:

“ Već i sekira kod korena drveta stoji. A drvo, koje rđave plodove rađa, iseći će se i u plamen baciti“ (Mt 3.10).

“ Njemu je lopata u ruci Njegovoj. I čistiće gumno svoje. Pšenicu će sabrati u žitnicu, a plevu će spaliti ognjem večitim“ (Mt 3.12).

Šta u ovim rečima živi, više je nego govor slika. Prasnaga ovih reči potiče od toga, da su najdublje tajne postale očigledne u primenjenim slikama. Natčulna istina slika daje rečima njihovu magičnu snagu. Koje je to drveće, kojima je sekira pod koren stavljena ? Na trostruki način možemo da dovedemo do očiglednosti svetsko drvo, koje će biti sasečeno.

Gledamo li na makrokosmos, to možemo reći: to je Zvezdano Drvo. U pravremenima žvljaše u ljudskim dušama kosmička svest, koja je gledala na mitski način napolje u svet. U ovoj staroj kosmičkoj svesti doživljavaše čovek sebe još kao ud na telu sveta, kao ogranak na drvetu. Njegova duša ne beše u uskoj telesnoj oblasti zatočena, već kao kroz sva Nebesa izlivena. Zvezde nebeske su visile na granama ovog drveta.

Ovo drvo mora biti oboreno. Samo panj mora da ostane. To nam biva opisano u viziji Kralja Nabukonosora u 4. Poglavlju knjige Proroka Danila: “ Gle, jedno drvo u sred zemje beše veoma visoko, i rastom beše veliko i moćno, i njegova visina dostizaše do Neba i širiše se do na kraj cele zemlje. Njegove grane behu lepe i nosahu mnoge plodove, i svi od toga mogahu jesti; Sve životinje pod njim nađoše hlada, i ptice nebeske seđahu na njegovim granama, i svako telo hranjaše se njime. I ja videh jedan lik na ležaju mome, i gle, jedan

svetac i stražar siđe s neba, povika jako i reče: odsecite drvo i grane i odvojite lišće i razmetnite mu rod, da životinje koje su pod njim pobegnu i da odlete ptice s grana njegovih. Ali panj s korenjem svojim pustite da ostane u zemlji; a on treba da u okovima gvozdanim i medenim na polju u travi....“ (Danilo 4.11-17)

Panj, koji ostaje posle obaranja drveta stare kosmičke svesti, jeste mišljenje čovekovo. Iz njega može jedanput da izraste nova kosmička svest, novo Zvezdano Drvo. Obaranje Zvezdanog Drveta jeste svetska neminovnost. To je identično s padom čovečanstva na Zemlju, bez koga nikakva sloboda nije moguća. Proroci, od kojih je poslednji Jovan Krstitelj, svojim rečima zamahuju sekirom protiv drveta sveta. Stara kosmička svest mora da ustupi mesto jednoj zemaljski-ograničenoj misaonoj svesti. U 6. Poglavlju knjige proroka Isaije biva opisano, kako Isaija upravo prima duhovni zadatak, da dovede do obaranja svetsko drvo kroz svoju propoved; “Osuši srce ovog naroda i učini da mu otvrdnu uši i zaslepi im oči da ne vide očima svojim, niti čuju ušima svojim, niti razumeju srcima svojim... Tako da gradovi postanu pusti bez stanovnika i kuće bez ljudi... ali kao hrast ili lipa, od koje pri padu ostaje još panj jedan - Jedno sveto seme će ovaj panj postati “. (Isaija 6.10-13)

Gledamo li na **mikrokosmos**, na pojedinog čoveka, to možemo reći: Drvo, na koga je položena sekira, jeste **drvo krvnih žila**. Tako dugo, dok življaše kosmička svest, odjekivale su zvezdane harmonije u njoj. Potom bi drvo oboreno. Panj je srce, koje sad postaje kameno, odebljalo, (“Učini srce ljudsko odebljano “ Isaija 6.) ili kao u životinje, umesto da je kod ljudi “ljudsko srce neka se panju oduzme i nek mu se da od životinje“, (Danilo 4.16). Ali iz srca treba ipak da jednom iznikne novo-zvučće drvo krvi, ako opet postane kao od mesa umesto kamena, ako bude postalo ljudsko, a ne životinjsko, tad, kad i ako se, etersko srce probudi u fizičkom srcu kao čulni organ za duhovni svet.

Između makrokosmičkog i mikrokosmičkog aspekta svetskog drveta leži i jedan treći: **istorijsko-ljudski**. Ovde možemo reći: Drvo, koje će biti oboreno, jeste **plemensko drvo**. Ovde dolazimo sasvim blizu smisla Matejevog evanđelja. Reči o drvetu, kome je sekira položena na korenu, sledi odmah na reči o Avramu, kamenju i sinovima. Tako se odnosi reč o drvetu i na razmnožavanje ljudi. Tu ona biva raspoznata

kao Ezejska mudrost. Drvo kome već sekira na korenu stoji, jeste 42. člano plemensko drvo, koje je u 1. Poglavlju opisano. Drvo biva oboreno, pošto je sasvim iz oblasti vrha nebeskog na zemlju prema dole izraslo. Misija naroda je ispunjena; vreme, u kome behu krvno srodstvo, sled generacija i fizičko nasleđe posuda i sredstvo duhovnog, isteklo je. U kamenom tlu ostaje panj s korenjem, iz koga treba da proistekne novi izdanak. “ Ali će šibljika izaći iz korena panja Isaije, izdanak iz korena Isaije nosiće nove plodove “ (Isaija 11.1).

Ta, već je postalo običaj, da se nacрта slika drveta s korenjem i granama, ako bi se htelo postaviti niz generacija neke stare porodice. Tako je i u Evandeljima sadržani niz generacija u slikovitim vremenima predstavljen kao drvo, na kome se video „ koren Isaije“ pred sobom...**Koren Isaije** je na ovom drvetu, kao što je srce za plemensko drvo i **mišljenje** za Zvezdano Drvo. Koren Isaije otvara neplodno i kameno postalo majčinsko krilo čovečanstva iznova. Novo čovečanstvo biva rođeno. Hristos je njegov Gospod praotac. Oba rodoslovlja kod Mateje i kod Luke razlikuju se ne samo kroz obratni pravac, u kome bivaju izbrojana imena. Ona se razlikuju još - a to je od najveće važnosti - i kroz različita mesta, na kojima stoje u Evandelju.

Spisak predaka Marejevog evanđelja stoji odmah na početku celine, neposredno pred prikazom rođenja deteta Isusa. A u Evandelju po Luki ne stoji ovaj niz na početku, on ne stoji čak ni u kakvoj međusobnoj vezi s istorijom rođenja Isusa, nego se pojavljuje u sred 3. Poglavlja, neposredno posle Krštavanja Isusa u Jordanu.

Mi imamo upravo u ovom razmatranju u daljnjem da o tom govorimo, da je za Hristovo biće Krštenje na Jordanu od istog značenja, kao za Isusovo Ja rođenje u Vitlejemu. U Vitlejemu se događa fizičko rođenje Isusa; na Jordanu se događa duhovno rođenje Hristovo. Isusovo Ja se utelovljuje u detencetu, koje Marija rađa. Hristovo biće se utelovljuje u telesno-duševnom Isusa iz Nazareta, kad ovaj, 30 godina posle svoga rođenja, prima Krštenje od Jovana Krstitelja. Plemensko drvo prvog Evandelja, koje vodi s Neba prema Zemlji, prednjači fizičkom rođenju Isusa. U fizičkom rođenju Isusa ispunjava se , prispeva sasvim na zemlju. Plemensko drvo Luke sledi posle duhovnog rođenja Hristovog. Ono odvodi naviše s Zemlje ponovo k Nebu. Uspon je ponovo moguć

kroz to, da je Hristos ušao u korenj panja Isaije i da je pustio da šibljika iz novog drveta sveta pruža izdanke prema visinama. Matejevo plemensko drvo je drvo Oca, drvo saznanja. Ono biva oboreno. Lukino plemensko drvo je novo drvo života, drvo Sina, drvo školovanja. Zato je u Matejevom Evanđelju Jovan čovek, koji objavljuje kraj drveta starog sveta. U Lukinom Evanđelju stoji Jovan kao Hijerofant među ljudima. Njegove reči nisu više goli udari sekire o drvo. On daje ljudima prva uputstva za sađenje i negu novog drveta sveta, pri čemu saopštava narodu, carinicima i vojnicima izreke, koje vode duhovnim nastojanjima. Matejevo drvo pada; drvo Luke se uzdiže naviše, pošto se Hristos pojavio.

2. KRŠTENJE NA JORDANU ISUS IZ NAZARETA KAO HRISTOFOR

Okrećemo se drugom liku, koji nam stupa pred dušu u sceni Krštenja na Jordanu: Isusu iz Nazareta.

U onoj meri u kojoj je u čovečanstvu izgubljeno znanje o duhovnom svetu i samim tim o biću Hristovom, izgubila se i mogućnost razlikovanja, koje mora biti učinjeno između Isusa i Hrista. I samo u toj meri, koliko danas ovo razlikovanje ponovo postaje živo duhovno dobro, može i jedno živo razumevanje Hrista da postane ponovo moguće. Da se u Isusu Hristu vidi čoveka, i samo čoveka, tačno je za Isusa iz Nazareta pre Krštenja na Jordanu. Posle Krštenja stoji pred nama jedno biće, koje nije više razumljivo, ako se uzme iz samog čoveka.

U Prahrišćanstvu je živeo jedan živi pogled na odnos Isusa i bića Hristovog. Tek kad Hrišćanstvo istupi iz stadija Prahrišćanstva i bi proglašeno za državnu religiju, počese sabori, na kojima se o biću Hrista, o božanskom i ljudskom u Hristu poče da diskutuje i dogmatizira: znak za to, da se već izgubio živi pogled o biću Hristovom.

Ali još dugo posle sabora (325 godine) pa na dalje, održa se u kultskom životu prvih hrišćanskih stoleća jedan dozvuk ranijeg živog

razumevanja odnosa između Isusa i Hrista. Mora se tu pre svega uvek ponovo da ukazuje na činjenicu, da u Prahrišćanstvu Božić nije bio slavljen 25.decembra, već 6.januara. 6. januar beše dan Krštenja Isusovog na Jordanu. Tek u godini 354 beše u Rimu i u zemljama zapadnog Hrišćanstva praznovanje Božića premešteno na 25.decembar. Za istočnu Crkvu osta stari datum praznovanja, sve dok u 6.stoleću Car Julijan ne uvede silom 25.decembar umesto 6.januara.

Krštenje na Jordanu doživljaše se kao veliko, samo po sebi razumljivo, pravo **Rođenje Hristovo**. Tek posle premeštanja praznovanja Božića na 25. decembar, biva **Rođenje Isusa** načinjeno sadržajem praznovanja. Izvorni sadržaj 6.januara stupaše uvek u pozadinu. Za 6.januar osta samo slika obožavanja Sveta tri Kralja. Kad se zaboravi na značenje Krštenja na Jordanu, zaboravi se ranije, živo razumevanje Hrista. Preosta samo razumevanje za Isusa.

Tamo, gde se za razliku od više apstraktno-misaonog Hrišćanstva Rima očuvao jedan neposredni doživljaj hrišćanskih istina, pre svega u grčko-ortodoksnoj Crkvi istoka, živi još i danas jedno, u najmanju ruku osećajno razumevanje Krštenja na Jordanu. To se pokazuje u slikarskim predstavama, koje se tamo nalazi u velikom izobilju. Monasi u manastirima na Svetoj Gori Atosu, u severnoj Grčkoj prave, sledejući staroj tradiciji, umetničke rezbarije u drvetu, koje prodaju strancima. Ja donesoh sobom odatle, jedan mali drveni krst, na kome su spreda i od pozadi urezani reljefi, i to doduše, na jednoj strani scena umiranja na Golgoti, na drugoj strani Krštenje na Jordanu. Ne da bi kolevka u Vitlejemu bila predstavljena na suprot Golgotskom krstu. Smrti na krstu nije pripadajuće rođenje, rođenje Isusa, već rođenje Hrista. A to se dogodi na Krštenju od strane Jovana. U čoveku Isusu iz Nazareta utelovi se biće Hrista. Telesno duševno jednog čoveka, najvećeg čoveka postade posuda Hristovskog bića, koje se spušta naniže iz duhovnih carstava. Ovo postajanje Hrista čovekom je jedna od najvećih Misterija uopšte. U onoj meri, u kojoj se o tom opet stvori razumevanje i uđe u čovečanstvo, postaje put slobodan za jedno spiritualno gledanje na svet i za jedan, na slobodi zasnovan religiozni život. Otuda se nalazi ključ za sve, što se odnosi na odnose

tela, duše i duha, na prožimanje zemaljsko-ljudskog sa Nebesko-Božanskim.

Na drugom velikom Vaseljenskom saboru u Konstantinopolju u godini 381 biva odbačeno učenje Apolinarisa od Laodikije kao jeres, koji je sebi stvorio sledeću predstavu o tajni inkarnacije. On reče: Čovek se sastoji od tela, duše i duha (Sarxs, Psyche, Nus); isto tako i Isus iz Nazareta. Treba da je potom prilikom Krštenja na Jordanu stupio na mesto ljudskog duha, Isusovog Ja, Božanski Logos, Hristovsko Ja; tako da je, posle Krštenja na Jordanu Hristos-Isus imao ljudsko telo, ljudsku dušu, ali i jedno božansko JA, Božanski Duh. Ovo gledanje ne beše ništa drugo nego formalni izražaj za ono, što je u prahrišćanskim vremenima vladalo kao živo, samo po sebi razumljivo shvatanje. Ali sad beše došlo vreme teologiziranja i dogmatiziranja, i tako bi Apolinaris od Laodikeje osuđen kao jeretik.

Rudolf Štajner je nekad u jednom nizu predavanja u različitim gradovima (Iz istraživanja u Akaši. Peto Evanđelje, GA 148, predavanja od 17. i 18. decembra 1913) dao potresne uvide u ono, što duhovno-naučno istraživanje može da kaže o životnoj sudbini Isusa između 12. i 30. godine. Ta, o ovom razmaku u životu Isusa nedostaju nam bilo kakva spoljašnja predanja. Tu i tamo postojeći apokrifni izveštaji više su legendarno mišljeni i često tek vrlo kasno napisani. Ovde treba da bude prikazano u naznačenjima samo ono naj-najopštije iz onih predavanja, što je i jednostavnom ljudskom doživljavanju dostižno.

U Isusu iz Nazareta življaše najzrelije i najobuhvatnije „Ja“ čovečanstva. Kao što već bi spomenuto u prethodnom razmatranju, beše u njemu utelovljeno „Ja“ praučitelja čovečanstva, Zaratrastre. Tri Mudraca sa istoka se klanjaju pred onim, koji beše Mudrac Mudraca. Tri Sveta tri Kralja obožavaju onoga, koji nosaše u sebi najkraljevskije ljudsko „Ja“.

Kad ovaj čovek Isus iz Nazareta odraste, u jednoj neupadljivoj, sasvim skromnoj okolini, uzimajući učešća spolja gledano u ručnom radu svoga oca, dođe do važenja u njemu utelovljena duševna zrelost i

mudrost duše, na dvostruki način. U pogledu na ljudski svet dožive on sa najdubljim potresima i patnjama duhovno osiromašenje i usamljenost duše, kako kod Jevreja tako i u kulturnom svetu drugih naroda i bogova, kuda ga njegova putovanja takođe vođahu. U njegovoj se duši taložiše upravo sva beda čovečanstva, koje beše u to vreme napušteno od bogova i kome pretiše opasnost, da padnu u ruke požudi demona. Gledajući prema duhovnom svetu, dožive on sad i moćno i sve veće i veće približavanje onog duhovnog bića, koje beše od Izraelskog naroda očekivano kao Mesija. On osećaše Mesiju kako se približava: on će jedini biti u stanju da izleči duševnu nevolju. Ali ga je moralo zanimati više i tim više jedno goruće pitanje: Gde treba da može u ovom, u bedi propadajućem ljudskom svetu da Hristovo biće nađe neko mesto? Kako treba da može ovo duhovno biće da nastupi u ovaj, tako duhovno stranim postali svet?

Pitanja ove vrste morala su razdirati dušu Isusa iz Nazareta. Predanost Isusa prema biću Hristovom beše beskrajna. Ko može da u sebi razmišlja o ponovnim utelovljenjima i specijalno, da razmišlja o ponovnom utelovljenju Pra-Zaratrustre u Isusu iz Nazareta, moći će da kaže sebi: nekad je Veliki Učitelj Zaratrustra gledao naviše ka Suncu u najvećoj predanosti i obožavanju duhovnog bića, koje gledaše iza fizičkog Sunca kao „Svetlost sveta“ i koga nazivaše Ahura Mazdao, „Velika Sunčeva Aura“. Sad oseća on, kao Isus iz Nazareta, kako se biće, koje gledaše u pravremenima na Suncu, spušta na Zemlju. Pri tome nije od velikog značenja, da li je to više svesno ili više kroz štimung, duševno, od Isusa doživljeno.

Ovo, biti postavljen između, između čovečanstva koje je izgubilo duh i božanskog bića koje se moćno približava Zemlji, nadjačavalo je dušu Isusa. Mora da je bio vrhunac ljudskog duševnog nastojanja i staranja i bola zbog patnji čovečanstva, kad je Isus iz Nazareta, pod teretom časa nevino kao slomljen, ispunjen sasvim voljom za žrtvovanjem i predanošću, sa poslednjim naporom svoje snage otišao na Jordan, da bi dopustio da bude kršten od Jovana.

Volja da se služi Hristovom biću koji se približava, njemu dati jednu brešu u zidu otvrdnulog čovečanstva, Njemu pomoći za inkarniranje,

za postajanje čovekom, postade nastrojenje da se žrtvuje, da samog sebe prinese kao posudu. Ne može se ono, što se potom odigra na Krštenju na Jordanu, šta više, da bolje opiše nego rečima Pavla: „Ne ja, nego Hristos u meni!“ Pre nego što ova reč biva izgovorena od Pavla, biva to učinjeno od Isusa od Nazareta. Isus žrtvovaše svoje Ja potpuno, da bi postao posuda za Hristovsko Ja. Isusovo „Ja“ umre, stupi u duhovni svet, biće Hristovo se utelovi u telesne i duševne ovoje Isusove. Beše li Jovan Krstitelj onaj koji pripremi put Hristu u svet ljudi uopšte, to bi Isus iz Nazareta onaj, koji pripremi put Hristu da uđe u ljudsko telo.

Od ovog najvećeg društvenog događaja, koje ljudska istorija pokazuje, nalazimo čudesno realne odjeke u legendi o Hristoforusu, kako je, to u opšte u slikama lakše i tačnije da se govori o ovakvim Misterijama, nego sa apstraktnim rečima:

„ U zemlji Hanaanskoj živiljaše neznabožac Orfferus, a imadaše veliku telesnu snagu i beše visok 12 ele-a u visinu. „ Tako počinje legenda(Stare nemačke legende, skupljene od E. Benz-a, Diederichs-Verlag, Berlin, 1920 i 1958). Ona nas premešta na mesto Krštenja na Jordanu, postavlja kosmičku veličinu pred nas u zemaljski zvučećoj slici legende i izgovara već sa imenom „Offerus“, da se tajna ove duše zasniva na žrtvi, u „offertorijumu“, u samopredanosti. Džin traži najvišeg gospodara da mu služi; najpre služi jednom moćnom Kralju; potom đavolu; zatim, kad otkrije, da se đavo boji od nekog još većeg, krene na put, da bi tog većeg - Hrista - našao. Od jednog usamljenika prima uputstvo, da na jednoj velikoj reci - na Jordanu -prenosi ljude. On gradi svoju kolibu na reci i prenosi ljude od jedne obale do druge. Jednom u noći ču, kako ga tri put pozva jedno dete po imenu. On uze dete na svoja leđa, i korača kroz vodu sa ovim teretom. Ali voda se penje, a dete postaje teško isve teže na njegovim plećima. Na sredini reke veruje div da će se udaviti i kaže: Meni je tako, kao da bih ceo svet nosio na sebi. Ali dete odgovori: ti ne nosiš samo svet, ti nosiš onoga, koji je stvorio Nebo i Zemlju. I tako zagnjuri dete džina u reku i reče: „Ja sam Hristos i krštavam te i menjam tvoje ime Offerus u Hristoforus.“

U ovim slikama je izgovoreno mnogo od unutrašnjih duševno-duhovnih zbivanja prilikom Krštenja na Jordanu sa beskrajnom lepotom i čednošću. Isus biva kroz svoju žrtvu pravi Hristoforus, nosioc Hrista. Time bi Hristos na Zemlji rođen. Vidimo Hrista kao dete na plećima Hristoforusa, kao što vidimo Isusa kao malo dete u kolevcu u Vitlejemu.

Isus stoji pred nama kao ispunjenje ljudskosti, kao prasluka žrtve: čovek je žrtvena posuda, Hristovsko Ja je njen sadržaj. Božansko i ljudsko se sjedinjuju u ovoj jedinstvenoj žrtvenoj sceni, tako, kako se na drugi način treba da sjedinjuju u svakom ljudskom biću na taj način, da čovek postaje Hristofor i da čini istinitom Reč: „Ne ja, nego Hristos u meni“ . Jovan Krstitelj kaže: On mora da raste, ja da se umanjujem. Isus iz Nazareta izvršava Reč: „Ne ja, nego Hristos u meni“ Hristos može da uđe u čovečanstvo kroz ovu dvostruku žtvenu stvarnost.

Da bi to, što je kroz izjave duhovne nauke navedeno, bilo sačuvano od nespোরazuma, neka bude naročito jasno postavljeno sledeće. Rudolf Štajner kaže, da je, doduše, Isusovo Ja, posle svoga žrtvovanja na Jordanu jednako zemaljskoj smrti. Ipak je to jedna temeljna činjenica duhovnog svetskog poredka, da se Hristovo biće, ta, koje nije ljudsko Ja, samo jedanput inkarniralo u jednom fizičkom telu. Upravo ova činjenica primora Rudolfa Štajnera u godini 1911, da se usprotivi saopštenju indijski orijentisanom vođi Teozofskog društva, koje je jednog indijskog dečaka Krišnamurtija proglasilo za ponovno utelovljenje Hrista. Time beše Hrišćanstvu i Hristu strani karakter indijske Teozofije nastupio na svetlo dana. Kad se potom razdvajanje od strane indijski orijentisanog vođe beše odigralo, nastavi Rudolf Štajner pod oznakom „Antropozofija“ svoj duhovno-naučni rad dalje, uvek dokumentujući jasno pred celim svetom uvek i uvek iznova hrišćanski karakter iste. To je jedan važan istorijski fakt, da je pitanje Hrista bio povod za odvajanje Teozofije od Antropozofije.

O daljoj sudbini i misiji Zaratrustra-Isusovog Ja posle Misterijuma na Golgoti dao je Rudolf Štajner neka naznačenja veoma bogata mogućim zaključcima. Tako opisuje, da je ovaj uzvišeni individualitet vođe

n.pr. bio utelovljen u 14. veku i da je stajao kao učitelj i inspirator iza čudesno intimnih spisa nemačke mistike (mittelhochdeutschen Mystik), pre svega kod Nemačka teologija (Theologija deutsch) i kod spisa Prijatelji Boga iz Oberlanda (Gotetesfreundes vom Oberland). Ako čovek potom pročita jednom Nemačku Teologiju - knjigu koja je mladog Lutera tako jako oduševila, da ju je otrgao od zaborava i odštampao - to će se u tome uvek videti ukazujući motiv kako uvek iznova govori o posedovanju (Entwendugu) ljudskog bića, da bi biće Hristovo u tome moglo naći mesta, sve do direktnog navođenja Pavlovih reči:

„A pošto se Hristovski život manifestuje u čoveku, Hristos je i u njemu i isto tako vrlo u jednom, kao i u drugom... Jer tamo gde je Hristov život, tamo je i Hristos, a tamo, gde nema Njegovog života, tamo nije ni Hristos. A tu, gde je život Hristov ili bi bio, tamo biva tako govoreno, kao što Sveti Pavle govori: „Ja živim, ali ne ja, već Hristos živi u meni. I to je najplemenitiji i najbolji život, pre svega, što je život, tu živi i jeste Bog sam i sve je dobro. A i kako bi trebao da izgleda bolji život?“

Ovde tka kao čudesni odjek držanje Isusove duše, duše Hristoforusa, u vekovima ljudske istorije.

3. JOVANOVSKO KRŠTENJE I HRISTOVSKO KRŠTENJE

Kad Jovan Krstitelj ukazuje na Većega, kome on priprema put, kaže: “Ja vas krštavam vodom za pokajanje. Ali Onaj, koji dolazi iza mene, jači je od mene, kome ja nisam dostojan da njegovu obuću nosim; On će vas krstiti Duhom Svetim o ognjem” (Mt. 3.11).

Šta je suština Krštenja na Jordanu i kako se razlikuje ono, što Jovan sam objavljuje unapred kao Krštenje Hrista? Neka bude dopušteno, da se jednom da istorijsko-religiozni odgovor i to, doduše, oslanjajući se na određene antropozofske osnovne pojmove i ukazivanja. Prevođenje odgovora u religiozno može se tada više ili manje da se od sebe izvrši.

U starim vremenima se imala jasna predstava o unutarljivoj podeli ljudskog bića, i ako se to nije izražavalo kao u današnjim pojmovima.

U spoljašnjem čulnom svetu uviđala se vladavina četiri elemenata, zemlje, vode, vazduha i vatre. Osećalo se, kako ova četiri elementa učestvuju na ljudskom biću, i to, doduše, ne samo na telu čoveka, već na celokupnom telesno-duševnom-duhovnom liku čoveka. Zemaljski element učestvuje u čoveku kao fizičko telo. Ali i element vode ima učešća na čoveku. U njemu deluju oblikotvorne snage života, koje prostrujavaju fizičko telo o oformljavaju ga i koje u Antropozofiji bivaju označene kao etersko telo. Udeo vazdušnog elementa kroz disanje je u čoveku nosioc duševnog, koje još pripada ovojima jezgre bića čovekovog, a u Antropozofiji biva označeno kao duševno, ili astralno telo. U grčkom jeziku je reč pneuma istovremeno oznaka za dašak vazduha, vetar i za duh. Mišljen je duh više kao dušom prožeto duhovno, koje je srodno vazduhu. Udeo vatrenog elementa na biću čovekovom, pre svega toplota krvi, osećaše se kao elemenat vlastitog, ličnog duhovnog bića, ljudskog ja, ali koje se u starim vremenima doživljavaše još kao iznad čoveka lebdeće, kao još neinkarnirano.

U reči Krstitelja o dve vrste Krštenja, bivaju pomenuta gornja tri elementa, ako pomislimo, da reč za duh isto tako označava element vazduha. Jovan kaže: Ja krštavam vodom; On će krstiti vazduhom i ognjem.

Razumemo nešto o razlici kod dve vrste Krštenja, ako nam bude jasno, da postojahu dve mogućnosti, da se ljude poveže s finim duhovnim elementom, dok još postojaje ja-plamen, koji lebđaše iznad ljudi: ili biva duševno biće čovekovo iz tela izvučeno, ili biva duhovno povučeno u telesni i duševni omotač.

Krštenje vodom kod Jovana delovaše u prvom smislu. Ono činjaše ljude slobodnim od tela. Onaj koji se krštava biva sasvim pod vodom zaronjen, dok isti proces ne započe, koji i tada nastupa, kad čovek umire. Tri viša člana čovekovog bića: oblikotvorno telo, duševno telo i Ja bivaju iz tela izvučeni. Duša doživljavaše trojedinstvo svog vlastitog bivstva: na fizičko telo, koje nosi snage Očeve, gledaše na dole; K duhovnom ja, koje beše s njom sjedinjeno, gledaše na više, zapazajući ga kao goluba ili plameni jezik. Sebe samog doživljavaše u sredini: kroz Krštenje rođena po drugi put, kao Sina. Sa takvim jednim

iskustvom prilikom Krštenja vodom beše povezan doživljaj, o kome često govore ljudi, koji su neki put bili blizu umiranja prilikom davljenja, ili su u planini bili izloženi smrtnoj opasnosti kod padanja, ili u ratu bili prekriveni zemljom: o doživljaju sećanja kao u jednom tablou, u kome se dolazilo do sećanja na ceo život u jednom totalnom sećanju svega, koje sve pojedinosti, što se događahu u životu jedna posle druge, pokazuje u jednom velikom, nadprostornom jedno-pored-drugog. U posmatranju ove celovite slike sećanja bivaše ljudska duša - kao što je to uvek slučaj posle smrti kao prvi stadijum svesti duše - svesna svih svojih pogrešaka i propusta. To je realitet, koji stoji iza Reči Evandjelja, da svi, koji se puštahu krstiti od strane Jovana, priznavahu svoje grehe. Kad oni izlažahu iz Jordana na obalu, mogahu reći, da su videli svoje grehe, i otpočinjahu svoj život iznova kao ponovo rođeni.

Sva prehrišćanska posvećenja su se sastojala u jednom izdizanju ljudske duše iz zemaljskog tela, u jednom prolaznom uživljavanju ljudske duše u ono stanje, koje u normalnom slučaju nastupa tek u času smrti. Duša biva kroz oslobođenje od tela s njenim još iznad nje lebdećim duhom, sa Ja za jedno kratko vreme sjedinjena. Krštenje, koje izvede Jovan na Jordanu, beše na izvestan način poslednje klasično uopštavanje svega prehrišćanskog religioznog i kultskog života.

Jovanovo krštenje (zaronjavanje) kao krštenje odraslih biva u prvobitnom hrišćanstvu još jedno vreme dalje održavano. Ali, potom se promeni ljudsko biće. Uvek se i sve više uvlačiše Ja u telesne i duševne ovoje, telo očvršćivaše, odnos različitih članova bića jedno prema drugome postajaše drugačiji, ma da spoljašnje ne nastane nikakva velika razlika. Bilo bi to danas sasvim neprirodno, da se primeni onaj oblik krštenja, koji primenjivaše Jovan. Duševno-duhovno bi se teško moglo odvojiti od otvrdnulog telesnog, a pre svega se ne bi u Baptističkim krugovima vršila ceremonija Krštenja u tako oslabljenom obliku da je kao blede naznačenje Krštenja, to bi izazvalo kroz isto bez sumnje mnogo duševnog izobličjenja i smetnji i isto tako i fizičku bolest.

Ali sam Jovan Krstitelj ukazuje na jedan sasvim drugi princip Krštavanja, za koji on vidi, da kroz Hrista ulazi u čovečanstvo. Umesto Zaronjavanja (Krštenja) u vodi, treba da nastupi zaronjavanje u vazduh i vatru, Krštavanje Svetim Duhom i vatrom. Krštavanje vodom je proces izlaženja iz inkarnacije (Exkarationsorgang), Krštenje Duhom Svetim i vatrom jeste proces inkarniranja. Na najjači način stupi ovo, Hristovsko krštenje, u ljudsko postojanje na praznik Duhova, kad se vatreni jezici Svetoga Duha spustiše na učenike. To, Hristom ispunjeno duhovno-ja ljudi spušta se prema njima.

Predhrišćansko, od strane Jovana izvedeno Krštenje jeste Krštenje izvan tela. Hrišćansko, u doživljaju Hrista vršeće se Krštenje, jeste Krštenje u telu.

Umesto da eteričko, koje je u čoveku vezano za vodeni element, kroz sudelovanje spoljašnje vode, bude izdignuto iz zemaljskog elementa i bude spolja sjedinjeno s vazduhom i vatrom, bivaju vazduh i vatra unošene unutra u element Zemlje i vode. U vremenu nastanka "Ja" idāše čovečanstvo tada i tako prema unutra. Kroz to, da se Hristovski impuls useli u čovečanstvo, može čovek od tada u Hrišćanskom smislu da postane ja-čovek. Umesto nižega „Ja“ može on da pusti da se spušta Hristovsko „Ja“, „više Ja“ u svojoj duši, pri čemu on svoje „Ja“ prima(empfangt) u znaku reči: Ne ja , nego Hristos u meni. Tad biva postajanje „Ja“ kao Hristovsko Zaronjavanje, krštenje Duhom Svetim i Ognjem.

Neka bude ovde jednom uveden jedan opširan citat iz predavačkog ciklusa Rudolfa Štajnera „Jovanovo Evandjelje u odnosu prema tri druga Evandelja“- (Predavanje od 30.06.1909, GA 112). Ta, staro posvećenje proticaše na sledeći način: čovek je učio ponajpre u punom obimu sve ono, što mi danas učimo u Antropozofiji. To beše priprema...Potom beše sve upravljano k jednom izvesnom završetku. Ovaj završetak beše kroz to doveden do izraza, da je odnosni čovek tri i po dana mirovao u grobu, beše kao mrtav. Kad tad njegovo etersko telo beše izdignuto...postajaše svedokom duhovnog sveta. To beše potrebno, da ...etersko telo bude izvučeno, da bi čovek došao unutar snaga eterskog tela do gledanja duhovnog sveta. Ove se snage ranije

nije imalo na raspoloženju u normalnom budnom stanju svesti, čovek moraše da bude doveden u jedno abnormalno stanje svesti. Ali i za posvećenje je Hristos doneo ovu snagu, jer je danas moguće, da čovek postane vidovit bez izdvajanja eterskog tela.

Kad čovek postigne takvu zrelost, da prima jedan tako jaki impuls od Hrista, da ovaj Hristovski impuls, makar za samo jedno kratko vreme, bude mogao da upliviše u njemu njegov krvotok, tako da se ovaj Hristovski uticaj izražava u jednom naročitom kruženju krvi, u jednom uticaju do u fizičko unutra, tad je čovek u stanju da postane posvećen unutar fizičkog tela. To je u stanju da učini Hristov impuls. Ko zaista može da se udubi u činjenice, koje su se tada zbivale kroz događaj u Palestini i kroz Golgotski Misterij, ali tako jako, da on sam unutar toga živi i da mu one postanu predmetne, tako da ih duhovno živo vidi pred sobom, da to deluje kao jedna snaga, koja se sama saopštava svome krvotoku, taj postiže kroz ovaj doživljaj isto ono, što bivaše ranije postizano kroz istupanje eterskog tela.

Tako vidite, da je kroz Hristovski impuls došlo nešto u svest, kroz šta može čovek da deluje na ono, što unutarne čini, da njegova krv pulsira. Nikakav abnormalan događaj, nikakvo zagnjurivanje u vodu, već jedino i samo moćni uticaj Hristovskog individualiteta je to, što ovde deluje. Ne biva ništa zaronjeno u bilo kakvu čulnu materiju, već biva potapano duhovnim uticajem, bez da obična svakodnevna svest pretrpi neku promenu. Kroz Duh, koji je istrujao kao Hristovski impuls, uliva se u telo nešto, što inače može biti izazvano samo putem fizičkog-fiziološkog razvoja: kroz vatru, unutrašnju vatru, koja se izražava u cirkulaciji krvi. Jovan je još zaronjavao ljude u vodu, tu istupi etersko telo iz fizičkog, i čovek mogaše da gleda u duhovni svet. Ali, ako čovek pusti da deluje Hristov impuls, tad deluje ovaj Hristov impuls tako, da se doživljaji astralnog tela ulivaju u etersko telo i čovek postaje vidovit.

Ovde je objašnjen izraz „krštavanje kroz Duh i Oganj“. I ovde imate razliku između Jovanovog Krštenja i Hristovskog Krštenja, onako, kako to odgovara činjenicama.

*Kad Isus iz Nazareta primi Krštenje na Jordanu, tu se venčaje prehrišćansko i hrišćansko Krštenje; Vodeno Krštenje bi spoljašnje izvršeno, eteričko-duševno bi izvučeno iz fizičkog; ali napolju izli se biće Hristovo kao Ja, sastojeći se iz najčistije vatre ljubavi, u etersko-duševnu žrtvenu posudu unutra, i bi, kad se etersko-duševno vratilo natrag u telo, uneseno s njim u utelovljenje. Oslobođenje od tela i Duhovno ispunjavanje sretoše se zajedno. Prehrišćanska i Hrišćanska vremena i putevi čovečanstva prožeše se jedan za drugim. Tako bi stvoren put od **prehrišćanskog oslobađanja od tela**, koji je uvek u sebi uključivao neslobodu za ljudsku dušu, k **Hrišćanskom ispunjavanju duhom**, koji je put k pravoj slobodi. Unazađivanje postade useljavanje. Sveti Duh kao čisto bivstvovanje u duši i ogranj Hristovskog ja, mogu da se usele u ljude, ne tako, da bi gušili svest ili je čak gasili, već povišavajući svest k buđenju za duhovni svet, mada se živi u telu.*

*Jedan čudesan smisao se nalazi u tome, da je **Hrišćanska tradicija postavila na isti dan 6. januara, praznik Sveta tri Kralja i praznik Epifanije, praznik pojave Hrista i Krštenja na Jordanu. Žrtva je to što tri Mudraca daruju detetu Isusu; Žrtva je to što Isus daruje Hristu. Kraljevi (Mudraci) daruju prinos prehrišćanske istorije čovečanstva. Isus prenosi dalje ovu žrtvu biću Hristovu, pri čemu žrtvuje svoje Ja i čini sebe posudom za Hrista. Na osnovi duhovno-naučnih saznanja može se reći: Žrtva Zaratrustinih učenika Zaratrustri, postaje žrtva Zaratruste Hristu.***

*Ako se analiziraju Evandjelja, najobimnije o Jovanu Krstitelju govori **MARKOVO EVANĐELJE**, pa možemo da citiramo ono što je Rudolf Štajner dao u GA 139. AKC, Beograd, 2000.*

U prvom predavanju osvrće se Rudolf Štajner na proroke i završetak Starog Zaveta i početak Novog Zaveta.

4. Veličanstvena pojava Krstiteljeva. Značaj Jovana Krstitelja u odnosu na Isusa Hrista

„Da, kao što su nekad govorili proroci, tako i sada govori jedan - Krstitelj“. Kako je veličanstvena pojava Krstiteljeva; stari proroci su govorili o božijem glasniku, govorili su kako će se u samoći ukazati na put u razvoju sveta kojim Hrist Isus mora da prođe..

Dalje Markovo Evanđelje kaže: „pojavi se Jovan Krstitelj u usamljenosti, propovedajući krštenje, radi spoznanja ljudskih grehova“ (Mk 1.4); tako se moraju prevesti reči ako hoćemo da smisao bude tačan. Dakle kaže se: pogledajte stare proroke koji su se razvijali tako da su postigli novi odnos prema božanstvu kroz novu ver u besmrtnost i pogledajte Jovana Krstitelja kako nastupa i govori o prirodi razvoja kojim će se spoznati ljudska grešnost. Ovim rečima se naša pažnja usmerava prema Jovanu Krstitelju kao prema jednom vrlo moćnom liku.

Na početku Markovog Evanđelja kaže se: posmatrajte Jovana Krstitelja; samo ćete ga onda razumeti ako razmislite o starim judejskim prorocima, čiji su glasovi oživeli u njemu. Sav hebrejski narod išao je k njemu na krštenje. To znači da je bilo mnogo onih koji su spoznali da iz Jovana Krstitelja govore stari proroci. O tome se govori odmah na početku Markovog Evanđelja. Pred nama vidimo Jovana Krstitelja, vidimo kako mu narod prilazi i vidimo kako ga je - po Markovom Evanđelju - narod prepoznao kao ponovo inkarniranog proroka. To prvo uočavamo.

Krstitelja prepoznaju ljudi, pristupaju mu i on ih krštava.

Pošto je prikazan Krstitelj i odnos ljudi prema njemu i njegovoj misiji, izlazi pred nas Isus Hristos. Ali kako? Tako što vidimo da njega ne prepoznaju samo ljudi, već i druga bića. To je važno! Oko njega su ljudi koji hoće da se očiste od zlih duhova. Oko njega su ljudi u kojima ne prebivaju samo ljudske duše, već koji su opsednuti natčulnim duhovima koji kroz njih deluju. Tako se na jednom važnom mestu kaže: ti duhovi su prepoznali Isusa hrista! Krstitelja prepoznaju ljudi, pristupaju mu i on ih krštava. Natčulna bića prepoznaju Hrista, tako da im On naređuje da o njemu ne govore. Njega prepoznaju,

dakle, i natčulna bića. Kaže se: ovde je biće, koje nisu prepoznali samo ljudi, već čiju su pojavu prepoznala, kao opasnu po njih, i natčulna bića. To je ono veličanstveno mesto koje se nalazi odmah na početku Markovog Evanđelja. S jedne strane Jovan Krstitelj, koga prepoznaju i poštuju ljudi, a s druge strane onaj, koga prepoznaju i koga se boje natčulna bića, koja su do sada s Zemljom bila u vezi, a koja znaju da će sada morati da se povuku. To biće je Isus Hristos! Koliko je sve predstavljeno jednostavno, a koliko je tu dramske snage.

5. Krstitelj kao ponovno utelovljeni prorok Ilija.

U predavanju pod nazivom „Prorok Ilija u svetlosti duhovne nauke“ od 14.12.1911, Berlin, Arhitektenhaus, Rudolf Štajner potvrđuje da se u Iliji srećemo s duhom celog starojevrejskog naroda. On je suviše veliki. On lebdi oko Navuteja kao oblak i kreće se po čitavoj zemlji kao jedan prirodni elemenat i deluje u kiši, u sunčevom sjaju. Prema Bibliji Ilija je nevidljiva pojava, a Navutej njegova vidljiva pojava u fizičkom svetu.

Ukazuje nam se činjenicada se isti duh, koji je živeo u Iliji-Navuteju, ponovo javlja u Jovanu Krstitelju..

Kako taj duh deluje u Jovanu Krstitelju? On prvo deluje, prema Bibliji, a posebno prema Markovom Evanđelju, kroz ono što se misli pod „krštenjem“.

Šta je u stvari „krštenje“? Šta je cilj onih ljudi koji mu se podvrgavaju? Da vidimo šta se s njima zapravo događa? Te ljude su potapali u vodu i tom prilikom je dolazilo do popuštanja eterskog tela. O tome smo često govorili kao o nečemu što se dešava onima koji su izloženi nekom iznenadnom šoku ili im preti smrtna opasnost, na primer, kad neko upadne u vodu i umalo se ne udavi ili kad neko padne planinareći u neku provaliju. Etersko telo se donekle odvaja od fizičkog tela, a iz toga proizilazi nešto što s euvek dešava ljudima neposredno nakon smrti: oni vide sliku svog prošlog života. To je dobro poznata činjenica koju često opisuju i današnji materijalistički mislioci. Slično se događa i sa onima koje je Jovan krštavao na

Jordanu. To nije krštenje koje je danas uobičajeno; kod Jovanovog krštenja ljudi su se sasvim potapali u vodu, etersko telo se dovajalo, a ljudi su mogli da vide više od onog što su mogli da obuhvate svojim običnim razumom. Oni su gledali svoj protekli život u duhu, i uticaje na taj život koji su dolazili iz duhovnog. Videli su i ono o čemu je Krstitelj govorio: da se ispunilo staro vreme i da nastaje novo.

Za vreme tih vidovitih trenutaka videli su da je čovečanstvo u svojoj evoluciji došlo do prekretnice i da je svemu što su ljudi do tada doživljavali u grupnoj duši došao kraj, da nastaju nova vremena. Svesu to doživljavali u svom oslobođenom telu. Sada je ljudima dolazio novi impuls i nove sposobnosti. Prema tome vidimo da je Jovanovo krštenje bila jedna spoznaja. „Promenite se, ne gledajte više unatrag, gde ste do sada samo mogli da gledate, već gledajte unapred u nešto novo; gledajte Boga koji se ispoljava kroz čovekovo Ja, koji nam dolazi, jer se carstvo Božje približava!“

O tome Krstitelj nije samo propovedao, već im je i omogućio da to dožive krsteći ih u Jordanu. Svi koji su bili kršteni znali su to iz svog ličnog vidovitog gledanja, iako je to samo kratko trajalo, da su Krstiteljeve reči sadržavale jednu svetsko-istorijsku činjenicu.

Ako posmatramo ceo tok događaja, vidimo kako Ilijin duh deluje kroz Jovana Krstitelja. Vidimo ga kao duh hebrejskog naroda, duh starozavetnog naroda. Kakav je bio taj duh? To je bio duh koji je već donekle imao svoje Ja, ali koji ipak nije bio duh individualnog čoveka, već je u Iliji još delovao kao duh naroda. Ono što je kasnije trebalo da boravi u pojedincima kao Ja, bilo je još uvek, u Iliji, u grupnoj duši starohebrejskog naroda.

Ono što je kao individualna duša trebalo da uđe u svakog pojedinog čoveka, nalazilo se još u natčulnom svetu, kada se približavalo Jovanovo doba. U Ilijino vreme to nije moglo sasvim da uđe u ličnost Navuteja. Moglo je samo da ledbi nad njim, ali se kroz Iliju-Navuteja bolje manifestovalo nego kod drugih članova starohebrejskog naroda. Da je taj duh koji se takoreći nadnosio nad čovečanstvom i njegovom istorijom, trebalo da uđe u svaku pojedinu individualnu dušu,

činjenica je o kojoj je Ilija-Jovan krsteći govorio: ono što je do sada bilo samo u natčulnom svetu i što je odande dolazilo, treba da primite u vaše duše kao impuls koji se spušta iz carstva nebeskog u svako pojedino ljudsko biće.

Duh Ilije nam govori kako on sada mora da se umnogostruči i uđe u ljudska srca, tako da ljudi mogu u sebe (kako istorija napreduje) postepeno da prime sve više Hristovog impulsa.

To je bio smisao Jovanovog krštenja - Ilija je bio spreman da pripremi mesto za Hrista. On je govorio: „Pripremam mesto i put u ljudska srca; moj duh ne lebdi samo nad ljudima, već ulazi u njihova srca da bi On mogao ući“.

Ako je tako, šta možemo da očekujemo od toga? Nema ništa prirodnije nego da očekujemo da i u Jovanu Krstitelju vidimo ono što smo već primetili na neki način kod Ilije, naime, da i u veličanstvenoj pojavi Krstiteljevoj ne deluje samo jedna jedina ličnost, već nešto više, nešto što obavlja tu osobu kao aura, a što u svojoj delatnosti prevazilazi jednu ličnost, nešto što lebdi kao atmosfera među onima među kojima Krstitelj deluje. Na isti način na koji je Ilija delovao - kao u nekoj atmosferi - možemo od njega da očekujemo da i sada deluje kao Jovan Krstitelj. Mi štaviše, možemo i više da očekujemo: možemo da očekujemo da to duhovno biće koje je u Iliji i koje je sad povezano s Jovanom Krstiteljem i dalje duhovno deluje, čak i onda kada Krstitelj više nije tu. Šta to duhovno biće hoće? Ono hoće da pripremi put za Hrista. Moguće je da Krstitelj kao fizička osoba napusti Zemlju, ali njegovo duhovno biće ipak ostaje kao duhovna atmosfera u onom kraju gde je delovao, i ta duhovna atmosfera priprema mesto na kome Hrist treba da sprovede svoje delo.

Ono što očekujemo najbolje možemo da izrazimo rečima: **Jovan Krstitelj je otišao, ali ono što je u njemu bilo od Ilijinog duha, to je ostalo, i u tom duhu može Hrist dalje da deluje. U tu atmosferu se najlakše ulivaju Hristove reči, tu On može najbolje da izvrši svoja dela. To je ono što mi možemo da očekujemo. A šta kaže Markovo Evandjelje?**

Karakteristično je da se u Markovom Evanđelju dva puta nagoveštava ovo o čemu sam govorio. Prvi put se kaže: „A pošto predadoše Jovana, dođe Isus u Galileju propovedajući Evanđelje Božje“ (Marko 1. 14). Jovan je, dakle, bio uhvaćen - to znači da je njegova fizička pojava bila sprečena da deluje - ali u atmosferu koju je on pripremio ulazi lik Isusa Hrista. I još jedan put se upečatljivo govori o tome u Markovom Evanđelju. Vrlo je značajno da nam je to dva puta predstavljeno. Samo treba pravilno da se čita Markovo Evanđelje. Kad dođete do šestog poglavlja naći ćete ceo opis toga kako je kralj Irod odobrio pogubljenje Jovana Krstitelja. Čudnovato je šta sve nisu ljudi pretpostavili, ne samo posle zatvaranja fizičke osobe Jovanove, već i posle njegove smrti. Nekima se čini kao da čudotvorna snaga s kojom Isus Hrist deluje, dolazi iz činjenice što je Isus Hrist glavom Ilija - ili jedan od proroka. I Irod sluti nešto u svojoj zastrašenoj savesti. Kada je čuo sve što je učinio Isus Hrist, on kaže: „ To je Jovan, koga sam posekao, on usta iz mrtvih. Irod oseća da iako Jovan kao fizička osoba više ne postoji, on je ipak tu!

On oseća da je prisutna njegova atmosfera, njegova duhovnost, i da je ta duhovnost baš Ilija. Irod oseća svojom namučenom savešću da je Jovan Krstitelj, to jest Ilija, i sad ovde. Zatim se govori o dolasku Isusa Hrista baš u taj kraj gde je Jovan Krstitelj prebivao i gde je našao svoju fizičku smrt. Tu se nalazi jedna važna rečenica, na koju vas molim da obratite pažnju, jer u Evanđeljima nema praznih reči, tu nema novinarskog stila! Tu se govori o jednoj vrlo važnoj stvari: kaže se da je Isusu pristupila, među mnogima, grupa onih koji su bili pristalice i sledbenici Jovana Krstitelja; to je izraženo rečima na koje moramo da obratimo pažnju: „I izašavši Isus vide narod mnogi...“ (tu se misli samo na Jovanove sledbenika), „i sažali se na njih...“ Zašto se sažalio? Zato jer su izgubili svoga učitelja, jer su ostali bez Jovana, za koga nam se kaže da je upravo pre toga njegovo obezvljavljeno telo bilo položeno u grob. Još tačnije kaže: „...jer behu kao ovce bez pastira; i poče ih učiti mnogo“. Ne može se jasnije ukazati na to da je On počeo da podučava Jovanove učenike. On ih je učio jer je još među njima bio Ilijin duh koji je ujedno i duh Jovana Krstitelja.

Tako se eto, na tom važnom mestu u Markovom Evanđelju, dramatičnom snagom ukazuje kako se duh Isusa Hrista uliva u ono što

je pripremio duh Ilije-Jovana. To je središte oko koga se grupišu druge stvari koje su takođe od velike važnosti.

Ilijin je duh, nakon što se oslobodio tela Jovana Krstitelja postao grupna duša učenika.

U GA 103. JOVANOVO EVANĐELJE, Rudolf Štajner, AKC Beograd, 2010

Biće nam jasno kako je sve ovo povezano i kakav je odnos između, takozvanog, Krstitelja i Hrista Isusa, kada odgovorimo na dva pitanja. Jedno od pitanja je sledeće: kakav je položaj Krstitelja u sopstvenom vremenu? Drugo vodi nazad do objašnjenja raznih poglavlja na početku Evanđelja.

Kakav je položaj Krstitelja u sopstvenom vremenu? Ko je, ustvari, Krstitelj? On je bio jedan od onih koji je - kao i drugi u njihovim inicijacijama - dobio nagoveštenje o dolazećem hristu, ali on je predstavljen kao jedini kome je istinska tajna koja se tiče Hrista Isusa bila otkrivena, to jest, da je Onaj, koji se pojavio, upravo sam Hrist. Oni, koji se nazivaju fariseji ili se označavaju drugim imenima, videli su u Isusu Hristu čoveka, koji se, u stvari, protivio njihovom starom principu posvećenja, koji je po njihovom mišljenju činio nešto što oni, u svom konzervatizmu, nisu mogli da odobre. Samo zbog svog konzervatizma su rekli: moramo da ostanemo kod starog principa posvećenja. Njihova se konzervativnost upravo zasniva na toj protivurečnosti - govoriti govoriti uvek o budućem Hristu, a nikada ne dopustiti da dođe čas kada je On stvarno tu. Prema tome, kada je Hrist Isus inicirao Lazara, oni su u tome videli oskrvnavljenje starih misterijskih tradicija. „Taj čovek čini mnoge znakove! Mi nećemo da imamo veze s njim!“ On ej po njihovom shvatanju izdao misterije - učinio je javnim ono što je trebalo da bude skriveno u najtajnijim dubinama. Sada možemo da vidimo kako je to njima moralo da izgleda kao izdaja i kao dobar razlog za pobunu protiv Njega. Od tog vremena započinje preokret; započinje progon Hrista Isusa.

Kako se sa Krstitelj predstavlja u prvim poglavljima ovog Evandjelja? Kao prvo, kao neko ko je vrlo dobro upoznat s misteriskim istinama o Hristu koji treba da dođe; kao neko, ko vrlo dobro zna da pisac Jovanovog Evandjelja može da ponovi sve ono što i sam Krstitelj već zna, postavši uveren u tu istinu kroz ono što ćemo sada i mi da znamo.

Šta znače prve reči Jovanovog Evandjelja?

- 1. U početku beše Reč i Reč beše u Boga, i Reč beše Bog.*
- 6. Beše jedan čovek, od Boga poslan, po imenu Jovan. 7. On dođe za svedočanstvo, da svedoči za svetlost, da svi veruju kroza nj. 8. On ne beše svetlost, ali on dođe da svedoči za svetlost.*
- 14. I Reč postade put i useli se usred nas, puna milosti i istine; i mi gledasmo slavu njezinu, slavu kao što je slava jedinorođenoga Sina koji od Oca dođe. 15. Jovan je svedočio za njega i uskliknuo: Ovo je onaj za koga rekoh: Onaj koji za mnom ide ipred mene je, jer pre mene beše.*

Šta kaže Jovan, ko je on sam? Sećate se da su bili poslani ljudi da otkriju, ko je Jovan Krstitelj. Sveštenici i leviti dolaze da ga pitaju, ko je on. Zašto on daje navedeni odgovor - to još moramo da otkrijemo. Za sada ćemo samo da razmotrimo ono što je rekao.

On je rekao: „Ja sam glas onoga koji viče u usamljenosti“ - stoji tamo od reči do reči. U grčkom reč „eremit“ znači „usamljen“. Sada ćete razumeti da je ispravnije reći: „Ja sam glas onoga koji viče u usamljenosti“, nego: „Ja sam glas onoga koji propoveda u pustinji“. (Mk. 1.3. Jn. 1. 23) I mi ćemo sve ono što je navedeno u početnim rečima Jovanovog Evandjelja bolje da razumemo, ako se setimo kako Jovan samog sebe opisuje. Zašto on sebe naziva „glasom onog koji viče u usamljenosti“.

Kako je, dakle, moralo da se oseća neko Ja koje je toliko sazrelo da više nije osećalo vezu sa drugim individualnim ličnostima grupne duše? Kako je moglo da se oseća individualizovano Ja u periodu u kome je moglo da kaže: „Prošlo je vreme kada je jedinstvo s drugim osobama,

jedinstvo sa svakim Ja koje pripada grupnoj duši, moglo da se oseti kao jedna stvarna životna realnost; prvo mora da dođe Onaj koji će dati duhovni hleb života duši, koji će da nahrani individualno Ja. Odvojeno Ja je moralo da se oseća usamljeno, a Hristov preteča morao je da kaže: „Ja sam Ja koje se otrglo, koje se oseća samim i baš zbog toga što što sam naučio da se osećam samim, osećam se kao prorok kome Ja daje pravu duhovnu hranu u samoći“. Prema tome, glasnik je morao sebe da opiše kao nekog koji više u usamljenosti, što znači da pojedinačno Ja, odvojeno od grupne duše, više za onim koji može da mu da duhovnu hranu. „Ja sam glas onoga koji više u usamljenosti“.

Pisac Jovanovog Evandjelja koje nosi njegovo ime - zapravo natčulno opaža; on u isto vreme vidi spoljne događaje i objavu dubokih duhovnih istina. On ima na umu istorijski lik Krstitelja; on misli na istorijsku ličnost. Ali, prava istorijska ličnost je u isto vreme za njega simbol svih ljudi koji su u stara vremena bili pozvani da prime otisak Hristovog impulsa u svoje Ja, jedan simbol onih u čije individualno Ja Svetlost sveta može da zasja, mada su tek krenuli tom stazom. To nije bio simbol onih koji u svojoj tami nisu bili još u stanju da pojme Svetlost sveta.

Jovan Krstitelj je sebe zvao - doslovno -pretečom, prethodnikom, onim koji ide napred kao glasnik Ja. On je sebe označavao kao onog koji zna da to Ja mora da postane samostalno biće u svakoj individualnoj duši, isto tako je morao da svedoči o Njemu, koji treba da dođe, da bi se sve to desilo. On je vrlo jasno rekao: „ Onaj što će doći je Ja jesam, koji je večan, koji može za sebe da kaže: pre nego što je bio Avram, bio je Ja jesam“. Jovan je mogao da kaže: „JA, o kome se ovde govori, postoji pre mene, i iako sam ja Njemu preteča. On je u isto vreme moj preteča. Ja svedočim o onome što je pre bilo u svakom čoveku. Posle mene doći će Onaj, koji je bio pre mene.“

Krštenje

Što dalje pođemo unazad u razvoju Zemlje, sve više nalazimo da čvrsta, zemaljska materija prelazi u tečno stanje pod uticajem

toplijih prilika. No, mi znamo, da kada je Zemlja bila još tečnija, ljudska bića su takođe postojala, ali su ona mnogo manje bila odvojena od Božanstva nego u narednim periodima, U istoj meri u kojoj se Zemlja stvrdnjavala, materijalizovao se i čovek. U vreme kada je Zemlja bila u tečnom stanju, ljudsko biće se nalazilo u vodenom elementu, a moglo je da hoda po zemlji tek onda kada je počelo da se taloži čvrsto tlo. Prema tome, ljudi su osetili stvrdnjavanje fizičkog tela i mogli su da kažu: čovek je rođen iz Zemlje dok je još bila u tečnom stanju, ali je u to vreme on još uvek bio potpuno spojen s Božanstvom. Sve ono što ga je dovelo u materiju, ukaljalo ga je. Oni, koji su se sećali te drevne veze s božanskim, bili su kršteni vodom. To je njen simbol: budite svesni svoje stare veze s Božanstvom, svesni da ste postali ukaljani time što ste se spustili do svog sadašnjeg stanja

Krstitelj je takođe na ovaj način krštavao, da bi tako približio ljude vezi s božanskim. A to je ono što je označavalo svako krštenje u stara vremena. To je radikalno izraženo, ali to dovodi ono na šta se misli u našu svest. Hrist Isus je morao da krštava nečim drugim. On je trebao da usmeri ljude, ne na prošlost, nego na budućnost, kroz razvijanje duhovnosti u njihovom unutarnjem biću. Kroz „sveti“, nezatamljen i neukaljan Duh, ljudski duh bi mogao da bude ujedinjen s Božanstvom. **Krštenje vodom je bilo krštenje sećanja, krštenje Svetim duhom je proročanstvo koje ukazuje na budućnost.**

Ova veza (s božanskim), koja se sasvim izgubila, a koju krštenje vodom dovodi do svesti, takođe je izgubljena u svemu onom što se **izražava simbolom vina, žrtveno vino.** Dionis je raskomadani bog koji je ušao u individualne duše, tako da odvojeni delovi nisu ništa znali jedan o drugom. Čovečanstvo je razdeljeno u mnogo delova i bačeno u materiju kroz ono što je **alkohol doneo u svet, alkohol koji je simbol Dionisa.**

Očišćenje je ono što se postiže krštenjem. Ako je u unim vremenima, u kojima Evanđelje ima svoje poreklo, neko želeo da izrazi činjenicu krštenja, govorio je o tome kao o očišćenju. Reč „krštenje“ nikad nije upotrebljavana, nego se govorilo „kristiti“ i ono što se postizalo krštenjem, nazivalo se „očišćenjem“. Nikada nećete naći u Jovanovom

Evandelju dotičnu reč (grč. - baptisma) izuzev u glagolskom obliku. Ali, ako se upotrebljava kao imenica, uvek je čistoća ono na šta se misli, proces kroz koji se čovek podseća na njegovo stanje čistote, na njegovu vezu s Božanstvom.

-nastaviće se-

*Pripremio Mr Đorđe Savić,
Pančevo, januar 2016, januar 2017, 2020*